

Babilónia jóléte — ékírásos táblácskákon

A közép-babilóniai Kiszura városállamban (ma Abu-Hatab) már 1903-ban a felszínre hoztak kétszáz ékírásos agyagtáblácskát, de azokat csak most adta ki és elemezte Burkhard Kienast freiburgi assziológus professzor. Száraz gazdasági följegyzéseknek bizonyultak. Főként *sumer* nyelvű szerződésekről és *akkád* nyelvű mezőgazdasági, államigazgatási rendelkezésekről van szó bennük. Némely szöveg az i. e. 2000 tájáról származik, a többi az i. e. XIX. századból való. Kiszura nem messze terült el az egykori Nippurtól, az ismert művelődési központtól.

A kiszurai agyagtáblácskák azért fontosak, mert általuk betekínthetünk egy őbabilóni mezőgazdasági közösség igazgatásának, törvényhozásának, mindennapi életének és — jólétének titkaiba.

A két folyó közén akkoriban szigorú előírások szabályozták az ember és a család életét, életmódját, a kereskedelmet, a hitelezést. Az ókori ügyleteket — azonos minta szerint — esküvel, bizonylattal erősítették meg, kelettel látták el, s az okmányt kinek-kinek a saját irattárában vagy valamelyik szentélyben kellett elhelyeznie, lett legyen szó gabona- vagy például ezüstkölcsőnről (a kamatláb 20 százalékos volt!), föld- vagy rabszolgavásárlásról, házassági szerződésről, lisztfejadagról, állatszámllásról...

E szigorú rendet sem a dinasztiaaváltozások, sem a háborúk, sem újabb népességek beáramlásai nem rendítették meg. Az csak az újbabilóni korban, az i. e. I. évezredben kezdett felbomlani. Ómezopotámia legendás gazdagsága a lakosság szorgalmán kívül minden bizonnyal összefügg azzal, hogy gazdasági életének írásba is foglalt szabályai és gyakorlata állták az idők viharát. (*Die Presse*)

Ausztrália őslakói félig letelepült életet éltek

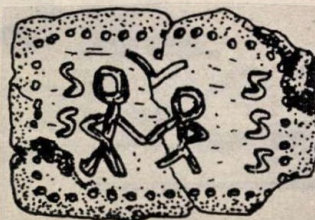
Az ausztráliai, ma száraz Condah-tó partján félkör alaprajzú, bazaltkövekből épített házakból álló, mintegy 3000 év előtti település nyomait tárták fel. A település a táplálékforrások közelében van, az egykor halban, vízi madarakban gazdag tó mellett. Fél napi járásra a településtől (ez főképp angolnafogásra alkalmas) ma is használható állapotban levő (!) *halkelepecék* szabályos rendszerére találtak.

A leletek alapján egyértelműen arra következtetnek, hogy — ellentétben az eddigi föltevésekkel, amelyek szerint Ausztrália valamennyi őslakója nomád életmódot folytatott az európaiak megtelepedése előtt —, e bővízü vidéken az őslakók *letelepedtek*, s a törzsek csak a vadászati idényben szakadtak kisebb csoportokra. Ezek végigportyázták a környéket, ideiglenes szálláshelyeken pihentek meg, majd a vadászati idény végén visszatértek fő településükre. Ilyen volt a Condah-tó melletti település is. (*Australian Information Service*)

Vaskori táncosok az Ob partján

Szibériai régészek az Ob mentén, a vogulok és az osztjákok lakta területen, Barszova Gorában a vaskorszakból eredő vársáncokat vizsgálták. Ott találtak rá a *képünkön* lerajzolt négyszögletes agyaglapra, rajta az S alakú jelekkel szegélyezett két táncoló emberre. Az ábrázolást még nem sikerült értelmez-

ni. A sánc az i. sz. I. évezred második felében épült. (*Urania*)

Barlangfestési csúcsteljesítmény

A *lascaux-i* (ejtsd: laszkói) *őskőkori* barlangi festmények egyre újabb meglepetésekkel szolgálnak a tudósoknak. Így jártak nemrég, amikor az e barlang kiöblösödésében levő négy „vörös tehén”-ről készített fényképet vizsgálták. Mivel a barlang belső világa nagyjában ugyanolyan ma is, mint amilyen e festmények elkészültekor volt, kikövetkeztethető, hogy a festő milyen hatásra törekedett. Nos, állványzaton dolgozott, és szándékosan megváltoztatta a negyedik állat körvonalait (A kép), avégett, hogy a barlangfolyosón álló néző a tehenet (B kép) szabályos arányaiban láthassa! Vagyis tudta, *hogyan kell eltorzítani* a képét ahhoz, hogy az egy bizonyos helyről szemlélve *természetes* arányúnak lássék. Ez a megoldás kétségtől a barlangfestészet csúcsteljesítményévé teszi ezt a képet. (*La Recherche*)

Őskőkori barlangrajzok az Urálban

Szovjet régészek 1980-ban *sziklarajzokat* találtak az Urál déli részén, a *Cseljabinszk* közelében levő *Ignatyjev-barlangban*. Noha e barlangról már a múlt században is tudtak, és azt sokan látogatják, a rajzokat csak most vették észre. A barlang falai erősen bekormozódtak, s tele vannak mindenféle felirattal, firkálással.

A barlang karsztos eredetű, járatainak teljes hossza 540 m. Belső termeiben összesen tizenkét rajzcsoporthat találtak. Többségük lovat, kígyót, orrszarvúra emlékeztető állatot ábrázol, de akad köztük ember formájú is. A rajzok — ellentétben egy másik, jól ismert uráli barlangéival — nem hangsúlyozott, körvonalazott foltokból, hanem *vonalakból* állnak. Míg az előbbieket 12–15 ezer éve, az *ignatyjevbeliek* mintegy 10 ezer éve készültek. Megalkotásuk kapcsolatban lehetett a vadászat sikerét segíteni vélő szertartásokkal, de szolgálhatta — egy nőalak ábrázolásával — a termékenység megjelenítését is. A barlangrajzok fölfedezésével a szovjet régészek az Urál-vidék őskőkori művelődésének fontos adalékaihoz jutottak. (*Priroda*)